

Allmänt om enkätundersökningen

Enligt tandvårdslagen har Sveriges landsting/regioner ansvar för planering av tandvården i Sverige. I planeringen för region Örebro och region Östergötland ingår denna studie om ”Mun- och tandhälsa”.

Undersökningen genomfördes våren 2017, och utgjordes av en postenkät till samtliga invånare i Region Örebro och Region Östergötland födda åren 1942 och 1932. Besvarade enkäten gjorde 71 procent av de som var födda år 1942 och 61 procent av de födda år 1932. Båda åldersgrupperna har fått samma enkät

Åldersgruppen födda år 1942 har fått enkäten vart femte år sedan år 1992 och i år var det sjätte gången enkäten skickades ut till denna grupp. Åldersgruppen födda år 1932 fick enkäten för första gången år 2007 och fick i år enkäten för tredje gången. Av de som är födda 1942 finns ett stort antal som svarat på samtliga enkäter och den grupp som svarat vid alla sex tillfällena utgörs av 3080 personer. Av de som är födda 1932 har 1591 personer svarat vid alla tre tillfällen. I denna kortrapport redovisas ett urval av insamlat material från 2017 års enkät.

Din sociala situation

Andelen kvinnor av de som svarat var bland 75-åringarna 52 procent och bland 85-åringarna 56 procent. Majoriteten av alla svarande var födda i Sverige och endast en liten del (3,7 procent) var födda utanför Norden.

Andelen svarande som bor i större tätort har ökat med stigande ålder.

95 procent av 75-åringar bor i eget boende och 85 procent av 85-åringarna. Bara tre procent av 75-åringarna och 11 procent av 85-åringarna anger att de behöver assistans eller hjälp med att ta sig till tandläkaren.

Din allmänna hälsa

Fullt friska anser sig 17 procent av 75-åringarna och 6 procent av 85-åringarna vara, medan 61 procent av 75-åringarna och 54 procent av 85-åringarna anger att de är i stort sett friska. Jämfört med jämnåriga tycker 80 procent i båda grupperna att de har bättre eller ungefär lika bra hälsa. Gruppen som röker har minskat sedan föregående enkät tillfälle medan gruppen som snusar håller sig relativt konstant.

Om din mun och dina tänder

Den självupplevda munhälsan upplevs som relativt oförändrad sedan enkäten år 2012. Ungefär 80 procent av båda åldersgrupperna anser sig vara nöjda med sina tänder

och 70 procent tror sig kunna behålla sina tänder livet ut. En försämring som kan noteras är upplevelsen av muntorrhet nattetid som hos 75-åringarna ökat från 51 procent till 68 procent och muntorrhet nattetid som hos 85-åringarna ökat från 58 procent till 64 procent. Den grupp som anger sig ha problem med karies har minskat något i antal. Gruppen som anger tandlossning som ett problem uppgår till ungefär fem procent.

Om din tandvård

68 procent av 75-åringarna besöker privattandvården och 29 procent går hos folktandvården. Drygt två procent har inte besökt tandvården över huvud taget. Av 85-åringarna besökte 63 procent den privata tandvården och 34 procent folktandvården, medan tre procent inte besökt tandvården. Årliga besök hos tandläkare görs av 60 procent, medan 25 procent går till tandläkaren flera gånger per år. Majoriteten av patienterna har inte ändrat sina besöksvanor hos tandvården sedan föregående enkät.

När det gäller tandborstning kan man se en skillnad mellan åldersgrupperna där 75-åringarna i större utsträckning än 85-åringarna borstar tänderna med fluortandkräm två gånger om dagen. Rengöring med tandsticka/mellanrumsborste utförs dagligen av 38 procent.

Användning av tandtråd har minskat sedan föregående enkät. Fluorsköljning en gång per dag utförs av 17-20 procent. En ökning sedan föregående enkät.

När det gäller besvär från munnen upplever en tredjedel att det blivit för trångt mellan tänderna. Av 75-åringarna har 20 procent vissa besvär med blödning från tandköttet. Mycket nöjda eller i stort sett nöjda med tandvården är 95 procent av båda grupper. Majoriteten får återse samma behandlare år från år och tycker det är viktigt att det är så. Ungefär hälften av alla patienter har angivit att de har någon skrämmande erfarenhet från barntandvården med sig i bagaget.

Ditt senaste besök i tandvården

Informationen från tandvården har för 40 procent av patienterna innefattat information om munhygien. Endast 50 procent uppger att de fått någon information om behandlingskostnad. Tandvården är den part som till 70 procent tar initiativet att kalla patienterna.

Över 90 procent hade en positiv upplevelse av sitt senaste besök i tandvården avseende smärtfrihet, frånvaro av obehag och avsaknad av oro. Hela 97,5 procent upplevde ett bra omhändertagande.

Åtta frågor om din tandhälsa

De åtta frågor om tandhälsan som handlar om svårigheter att hantera vardagliga situationer i samband med problem med tänder eller proteser uppvisar två områden med lägre värden. Områdena är ”problem att äta och njuta av maten” samt att kunna ”glädja sig åt samvaron med andra människor”, vilka två områden är aktuella framförallt för gruppen 85-åringar.

Genusperspektiv

Skillnaderna mellan hur män och kvinnor svarat i enkäten är inte stora, men skiljer sig åt på några punkter;

- Män anger i högre grad att de känner sig friska.
- Fler män än kvinnor tror att de får behålla tänderna livet ut.
- Kvinnor anger sig ha fler egna tänder kvar.
- En större andel kvinnor upplever sig muntorra, dagtid och nattetid.

Kvinnor och män går lika frekvent till tandläkaren.

Män och kvinnor säger sig i lika stor utsträckning vara nöjda med sina tänder.

Åldersperspektiv

Små skillnader mellan hur 75-åringar och 85-åringar svarat på enkäten finns;

- Den yngre gruppen känner sig friskare än den äldre.
- Den yngre gruppen känner sig mindre torr i munnen än den äldre.
- Den yngre gruppen går oftare till tandläkaren.
- Av den yngre gruppen anger sig fler ha skrämmande upplevelser från barndomens tandvård.

Fria kommentarer

Det är för dyrt för en fattig pensionär att gå till tandläkaren.

Har aldrig slutat förundras över Sveriges riksdagspolitikernas svårigheter att inse att tänderna ingår i den övriga kroppen. Detta torde bero på var de befinner sig, dvs i glasbubblan. Guds frid. Ps. Hoppas kunna få ingå i enkäten anno 2027 Ds.

Den status jag har nu på mina tänder är helt beroende av god tandvård, regelbundna tandläkarbesök, duktiga tandläkare och de pengar jag har lagt ut på tandvården.

Hälsa och munhälsa

En enkätundersökning till 75- och 85-åringar i
Örebro län och Östergötlands län år 2017.

Kort rapport om fynden

*Vi vill med den här kortfattade rapporten varmt tacka dig
som medverkat med dina svar och dina synpunkter.*

För ytterligare information om enkätstudien hänvisas till

www.regionorebrolan.se/sv/Tandvard

www.regionostergotland.se/tandrapp

Gunnar Ekbäck
Tandvårdschef/Docent
Tandvårdsenheten
Box 1613
701 16 Örebro
gunnar.ekback@
regionorebrolan.se

Berit Mastrovito
Samhällsodontolog
Tandvårdsenheten
Ledningsstaben
581 85 Linköping
berit.mastrovito@
regionostergotland.se

